

Kieli- ja kulttuuritietoinen lisämateriaali aikuisten maahanmuuttotaustaisten oppijoiden luku- ja kirjoitustaidon vahvistamiseksi

Jarna-Maija Malkan *Luen ja kirjoitan – helppoja lukutekstejä ja kirjoitusharjoituksia maahanmuuttajille* (Art House, 2023) on uusi luku- ja kirjoitustaitoa vahvistava oppikirja aikuisille maahanmuuttajille. Kirja sopii eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoilte A 1.3–A2.2. ja sen teemat ovat hyvin käytännönläheisiä, kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmaan kytkeytyviä. Kirja on syntynyt kirjoittajan teksteistä, jotka hän on kirjoittanut omille opiskelijoilleen, ja se sopii hyvin oheismateriaaliksi kotoutumiskoulutukseen, aikuisten perusopetukseen ja mikseipä myös itsenäiseen opiskeluun.

Painoasultaan mustavalkoisessa kirjassa on kahdeksan lukua, joissa käsitellään arjen tuttuja aiheita: Kotosalla, Voi hyvin, Matkalla, Perhe, Koulun penkillä, Minun tarinani, Työharjoitteluun ja Minä harrastan. Jokainen luku on oma kokonaisuutensa, ja vaikka yhteistä kehyskertomusta tai päähenkilöä koko kirjassa ei ole, jokaisessa luvussa on omansa. Tämä on toimiva ratkaisu kirjan käyttäjän kannalta ja tukee eri teemojen käytettävyyttä oheismateriaalin omaisesti. Jokainen luku päättyy *Puhutaan!*-osioon, jossa herätellään kysymysten avulla keskustelemaan puhekielillä teemasta.

Varsinaisten kahdeksan teeman lisäksi kirjan lopussa on muutamia hyvin aikuisten arkeen sijoittuvia lisätehtäviä ansioluetteloon, työhakemukseen ja vuokrasopimukseen liittyen. Lisäksi kirjoittaja antaa lyhyet

ohjeet aivan kirjan alussa opiskelijoille ja muistuttaa muun muassa siitä, kuinka olisi hyvä toimia lukiessa ja kirjoittaessa tai kuinka kääntäjää tulisi käyttää.

Lyhyitä tekstejä arjen tilanteista

Jokainen kirjan luku sisältää lyhyitä tekstejä arjen tilanteista. Niissä esiintyy ilahduttavasti päähenkilöinä ihmisiä, joilla on eri kieli- ja kulttuuritausta – unohdamatta suomalaista kontekstia. Tekstit on laadittu selkeästi aikuiset maahanmuuttotaustaiset opiskelijat ja heidän kokemusmaailmansa huomioiden, ja niissä tuodaan hyvin esiin myös suomalaisia tapoja ja kulttuuria.

Teksteissä käsitellään eri näkökulmista muun muassa ruokailua, asumista, sairastumista, koulua ja harrastamista, ja niissä on hyvin kattavasti sanastoa ja esimerkkejä arjen iloista ja suruista, erilaisista elämäntilanteista ja -tapahtumista. Tämänkaltaisia rohkeita mutta kulttuurisensitiivisiä, sopivan selkeitä tekstejä toivoisi näkevän enemmänkin oppimateriaaleissa.

Teksteihin kytkettyjä tehtäviä

Lyhyisiin teksteihin on kytketty erilaisia tehtäviä, jotka rohkaisevat luetunymmärtämisen lisäksi havainnoimaan kielen rakenteita ja sanastoa sekä kannustavat myös pienten kirjoitusharjoitusten avulla tekstin tuottamiseen. Osa tekstien sanoista on alleviivattu tai korostettu, jotta opiskelija pystyy kiinnittämään niihin huomiota tehtäviä tehdessään.

Tehtävätyypit ovat melko

perinteisiä, mutta niitä on käytetty sopivan vaihtelevasti läpi kirjan. Tekstin tuottamisen tehtäviä on pyritty havainnollistamaan myös kuvituksen avulla, joka visuaalisesti kuvaa esimerkiksi sähköpostia, postikorttia tai tekstiviestiä. Muutoin kuvitus on melko neutraalia, pääosin kuvanpankeista tai esimerkiksi taulukon muotoon kirjattuja tehtäviä. Kirjan taitto on jokseenkin väljää, mikä mahdollistaa sen, että opiskelija voi tarpeen mukaan kirjoittaa omia muistiinpanoja tehtävien oheen.

Tämä kieli- ja kulttuuritietoisesti taidokkaasti tekstien osalta tehty kirja ansaitsisi laadukkaamman julkaisuusajan ja taiton. Se voi kuitenkin yksinkertaisuudessaan toimia loistavana lisämateriaalina aikuisten maahanmuuttotaustaisten opetuksessa tai itseopiskelumateriaalina, sillä kirjassa käsiteltävät teemat ovat arkipäiväisiä ja kohderyhmä on erinomaisesti huomioitu.

HEIDI NAUKKARINEN